

**ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ
ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ**

ΓΕΝΙΚΟ ΣΚΕΠΤΙΚΟ

Οι απαιτήσεις που περιλαμβάνονται στο κείμενο «Διευκρινήσεις για την εξασφάλιση προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία» ανά περίπτωση -(Α), (Β), (Γ), (Δ), (Ε), (ΣΤ)-εφαρμόζονται κάθε φορά ανάλογα με το είδος-φύση της κάθε χρηματοδότησης από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. **Δεν είναι υποχρεωτική η «σωρευτική» ικανοποίησή τους για τη χρηματοδότηση μιας πράξης**, δεδομένου ότι ο Γενικός Κανονισμός 1303/2013 προβλέπει στην παρ. 5.4 του Παραρτήματος Ι τα εξής: «1. Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα, σύμφωνα με το άρθρο 7 για την αποτροπή των διακρίσεων λόγω αναπηρίας. Οι διαχειριστικές αρχές φροντίζουν, μέσω λήψης μέτρων σε όλο τον κύκλο ζωής του προγράμματος, ώστε όλα τα προϊόντα, αγαθά, υπηρεσίες και υποδομές που είναι ανοικτές ή παρέχονται στο κοινό και **συγχρηματοδοτούνται από τα ΕΔΕΤ** (Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία) να είναι προσβάσιμες σε όλους τους πολίτες, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία, **σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία σε επίπεδο Ένωσης και σε εθνικό επίπεδο**, συμβάλλοντας έτσι σε ένα περιβάλλον χωρίς εμπόδια για τα άτομα με αναπηρίες και τους ηλικιωμένους. [...]».

Εάν για παράδειγμα η χρηματοδότηση/ενίσχυση αφορά σε αγορά εξοπλισμού ή πρόσληψη προσωπικού, είναι προφανές ότι δεν απαιτείται η διασφάλιση της καθολικής προσβασιμότητας της επιχείρησης εφόσον αυτή θα χρηματοδοτηθεί μόνο για την αγορά του εξοπλισμού ή την πρόσληψη προσωπικού.

Βέβαια σε κάθε περίπτωση αναγκαία είναι:

i) η διασφάλιση μη διάκρισης σε βάρος των ατόμων με αναπηρία (π.χ. ο εξοπλισμός να ικανοποιεί και τις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία ή/και να μην αποκλείονται από την πρόσληψη άτομα με αναπηρία ή γονείς-κηδεμόνες αυτών, η διαδικασία επιλογής προσωπικού να μην διακρίνει τα άτομα με αναπηρία, η χρηματοδότηση τυχόν εύλογων προσαρμογών του χώρου/θέσης εργασίας για τη διασφάλιση της ανεμπόδιστης απασχόλησης ατόμων με αναπηρία κ.λπ.), όπως άλλωστε προβλέπει και ο Ν.3304/2005.

ii) η συμμόρφωση της επιχείρησης με την ισχύουσα εθνική νομοθεσία (βλ. π.χ. Νέος Οικοδομικός Κανονισμός (ΝΟΚ)-Ν.4067/2012, προβλέψεις τουριστικής νομοθεσίας για την προσβασιμότητα κ.λπ.) ώστε να διασφαλίζεται η νόμιμη λειτουργία αυτής.

Σε περιπτώσεις π.χ. χρηματοδότησης/ ενίσχυσης για υποδομές (κτιριακές, εξωτερικούς χώρους κ.λπ.) ή χρηματοδότησης /ενίσχυσης που περιλαμβάνει ως επιλέξιμες δαπάνες παρεμβάσεις σε υποδομές, εννοείται ότι είναι υποχρεωτική η διασφάλιση της προσβασιμότητας αυτών σε όλες τις κατηγορίες ατόμων με αναπηρία - με σωματική αναπηρία (π.χ. κινητική), αισθητηριακή αναπηρία (π.χ. κώφωση/τύφλωση) κ.λπ.- βάσει της αντίστοιχης εθνικής νομοθεσίας (π.χ. Νέος Οικοδομικός Κανονισμός -ΝΟΚ- Ν.4067/2012 - άρθρα 26 και 27, σχετικές Υπουργ. Αποφάσεις και ερμηνευτικές εγκύκλιοι ΥΠΕΚΑ, νομοθεσία τουριστικών καταλυμάτων κ.λπ.) και η εκπλήρωση αντίστοιχα των απαιτήσεων των περιπτώσεων «(Α) Πρόσβαση στο φυσικό περιβάλλον και τους εξωτερικούς χώρους συμπεριλαμβ. αρχαιολογικών χώρων, παραλιών, χώρων πρασίνου, αλσών κ.λπ.» ή/και «(Β) Πρόσβαση στις κτιριακές υποδομές και υπαίθριους χώρους οικοπέδων» του κειμένου «Διευκρινήσεις για την εξασφάλιση προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία».

Με δεδομένο δε το χρονικό περιθώριο μέχρι το 2020 για την προσαρμογή των υφιστάμενων προ της ισχύος του νόμου επιχειρήσεων, που δίνει ο Νέος Οικοδομικός

Κανονισμός (ΝΟΚ) - εφόσον η χρηματοδότηση/ενίσχυση αφορά σε κτιριακές υποδομές ή περιλαμβάνει ως επιλέξιμες και δαπάνες υποδομών- επισημαίνονται τα εξής:

I) Προκειμένου να ενταχθεί επιχείρηση στις εξαιρέσεις της παρ.5 του άρθρου 26 του ΝΟΚ θα πρέπει να προσκομιστεί σχετική υπεύθυνη δήλωση αρμόδιου Μηχανικού, συνοδευόμενη από τα κατάλληλα στοιχεία για την τεκμηρίωσή της (χάρτες, σχέδια, φωτογραφίες κ.λπ.).

II) Προκειμένου επιχείρηση, που στεγάζεται σε κτίριο υφιστάμενο προ της ισχύος του ΝΟΚ, να εξαιρεθεί από την υποχρέωση διασφάλισης προσβασιμότητας υποδομών σε χρήστες αναπηρικού αμαξιδίου πρέπει να προσκομιστεί υπεύθυνη δήλωση αρμόδιου Μηχανικού για το τεχνικά αδύνατον της πραγματοποίησης των αναγκαίων παρεμβάσεων χωρίς να θίγεται ο φέρων οργανισμός του κτιρίου.

III) Ειδικά για περιπτώσεις ιδιωτικών χώρων με χρήση εμπορίου, γραφείων και καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος με ανάπτυγμα τραπεζοκαθισμάτων στον εσωτερικό ή εξωτερικό χώρο μικτού εμβαδού μικρότερου των 100τ.μ. σε κτίρια υφιστάμενα προ της ισχύος του ΝΟΚ, υπάρχει η δυνατότητα εξαίρεσής τους από την υποχρέωση διασφάλισης προσβασιμότητας υποδομών σε χρήστες αναπηρικού αμαξιδίου για τη λήψη χρηματοδότησης, εφόσον προσκομιστεί υπεύθυνη δήλωση αρμόδιου Μηχανικού για το τεκμηριωμένο με οικονομική ανάλυση δυσανάλογο κόστος αυτών σε σχέση με την αιτούμενη χρηματοδότηση/ενίσχυση.

IV) Σε κάθε μία εκ των παραπάνω περιπτώσεων I,II και III ως προϋπόθεση λήψης χρηματοδότησης από τα ΕΔΕΤ (Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία), παραμένει η υποχρέωση στο πλαίσιο της χρηματοδότησης/ενίσχυσης:

IV.1) να διασφαλίζεται η προσβασιμότητα των υποδομών σε όλες τις κατηγορίες ατόμων με αναπηρία πλην των ατόμων που χρησιμοποιούν αναπηρικό αμαξίδιο,

IV.2) να εξασφαλίζεται η παροχή εναλλακτικής εξυπηρέτησης των χρηστών αναπηρικού αμαξιδίου (π.χ. μέσω εξυπηρέτησης κατ' οίκον, εξυπηρέτησης μέσω προσβάσιμης ηλεκτρονικής ιστοσελίδας, κ.λπ.), όπως άλλωστε προβλέπεται και στην περίπτωση (Δ) του κειμένου «Διευκρινήσεις για την εξασφάλιση προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία»,

IV.3) να υλοποιηθούν οι απαιτήσεις του Ν.4067/2012 μέχρι το 2020, δηλ. να αποκατασταθεί πλήρως η καθολική προσβασιμότητα των υποδομών που εντάσσονται στην παραπάνω περίπτωση Γ σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 26, παρ. 4 του Ν.4067/2012.

Σε κάθε περίπτωση επισημαίνεται ότι βάσει της Εγκυκλίου ΥΠΕΚΑ με Α.Π.οικ.42382/16.07.2013 με θέμα «Διευκρινίσεις για την εφαρμογή του άρθρου 26 του Νέου Οικοδομικού Κανονισμού (Ν.4067/2012) που αφορά στις ειδικές ρυθμίσεις για την προσβασιμότητα ΑμεΑ/εμποδιζόμενων ατόμων» διευκρινίζεται ότι «το χρονικό όριο ολοκλήρωσης των απαραίτητων διαμορφώσεων προσβασιμότητας μέχρι το 2020, αφορά στις περιπτώσεις υφιστάμενων –προ της ισχύος του παρόντος νόμου- κτιρίων της παρούσας παραγράφου. Για την περίπτωση υφιστάμενων κτιρίων για τα οποία πρόκειται να εκδοθεί οικοδομική άδεια αλλαγής χρήσης, η δέσμευση αυτή ισχύει με την έκδοση της άδειας δόμησης, εφόσον η νέα χρήση το απαιτεί[...]».

Σε περιπτώσεις π.χ. χρηματοδότησης υπηρεσιών χωρίς την πρόβλεψη παρεμβάσεων στην κτιριακή υποδομή αρκεί να πληρούνται οι απαιτήσεις της περίπτωσης «(Δ) Πρόσβαση στις υπηρεσίες» του κειμένου «Διευκρινήσεις για την εξασφάλιση προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία». Σε περίπτωση που παράλληλα χρηματοδοτούνται και παρεμβάσεις στην κτιριακή υποδομή θα πρέπει να πληρούνται ταυτόχρονα και οι απαιτήσεις της περίπτωσης «(Β) Πρόσβαση στις κτιριακές υποδομές και υπαίθριους χώρους οικοπέδων» ή/ και της περίπτωσης «(Α) Πρόσβαση στο φυσικό περιβάλλον και τους εξωτερικούς χώρους συμπεριλαμβ. αρχαιολογικών χώρων, παραλιών, χώρων πρασίνου, αλσών κ.λπ.» εφόσον χρηματοδοτούνται παρεμβάσεις σε τέτοιους χώρους.

Σε περιπτώσεις π.χ. χρηματοδότησης **μόνο** ηλεκτρονικών εφαρμογών αρκεί να πληρούνται οι απαιτήσεις της περίπτωσης (Ε) *Πρόσβαση στα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα* του κειμένου «Διευκρινίσεις για την εξασφάλιση προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία». Ιδιαίτερα αναφορικά με τη χρηματοδότηση ιστοσελίδων, αυτές θα πρέπει να συμμορφώνονται με τις Οδηγίες για την Προσβασιμότητα του Περιεχομένου του Ιστού, έκδοση 2.0 (Web Content Accessibility Guidelines 2.0) του διεθνή οργανισμού World Wide Web Consortium (W3C), **κατ' ελάχιστο στο μεσαίο επίπεδο προσβασιμότητας "AA"** σύμφωνα με την περίπτωση (Ε) του προαναφερόμενου Παραρτήματος II.

ΣΥΧΝΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ-ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1. Θα ήθελα να κάνω μια ερώτηση που αφορά όλες τις δημοσιευμένες Δράσεις. Τι εννοείτε με τον όρο «προσβασιμότητα ατόμων με αναπηρία»; Ποιους χώρους της επιχείρησης αφορά, αυτούς που είναι για το κοινό ή τις θέσεις-χώρους εργασίας; Ποιες είναι οι επίσημες προδιαγραφές βάσει των οποίων πιστοποιείται η «προσβασιμότητα» σε κάθε επιχείρηση και με τις οποίες θα γίνει και ο αντίστοιχος έλεγχος από τους αρμόδιους ελεγκτές του προγράμματος;

Ο όρος «προσβασιμότητα» αναφέρεται στη δυνατότητα κατά το δυνατόν αυτόνομης και ασφαλούς χρήσης υποδομών, υπηρεσιών και αγαθών, ενημέρωσης, πληροφόρησης και επικοινωνίας όλων, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία. Αφορά σε όλες τις κατηγορίες αναπηρίας (άτομα με σωματική αναπηρία (π.χ. κινητική, χρόνια πάθηση), με αισθητηριακή (π.χ. τύφλωση, κώφωση), με νοητική αναπηρία, με ψυχική αναπηρία κ.λπ.) με όποια ιδιότητα και αν αυτά σχετίζονται με τη Δράση (εργαζόμενοι, κοινό/πελάτες κ.λπ.).

Αναφορικά με τις προδιαγραφές για τη φυσική προσβασιμότητα (κτιριακών υποδομών, εξωτερικών χώρων κ.λπ.) ισχύουν οι Οδηγίες Σχεδιασμού «Σχεδιάζοντας για Όλους» του ΥΠΕΚΑ (βλ. <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=380&language=el-GR>).

Αναφορικά με την προσβασιμότητα υπηρεσιών και αγαθών υπάρχει το ελληνικό πρότυπο ΕΛΟΤ 1439 «Οργανισμός φιλικός σε πολίτες με αναπηρία – Απαιτήσεις και συστάσεις», το οποίο είναι προαιρετικής εφαρμογής.

Ο έλεγχος των προτάσεων θα γίνει βάσει των απαιτήσεων που περιλαμβάνονται στις περιπτώσεις του κειμένου «Διευκρινίσεις για την εξασφάλιση προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία» και της σχετικής εθνικής νομοθεσίας.

2. Στο παράρτημα XI αναφέρεται ότι ο δικαιούχος πρέπει να μεριμνήσει μέχρι την υλοποίηση της επένδυσης για τις κτηριακές υποδομές και ηλεκτρονικές εφαρμογές για τα άτομα με αναπηρία. Τι γίνεται σε περιπτώσεις που η επιχείρηση βρίσκεται σε όροφο κτηρίου; Είναι απαραίτητο να κάνει παρεμβάσεις για άτομα με αναπηρία στην είσοδο, στο ασανσέρ, στο γραφείο κτλ.; Υπάρχει ελαστικότητα στην απαίτηση αυτή; Και πώς απαντάμε;

Βλ. απάντηση σε ερώτηση 5.

3. Αυτοτελής επαγγελματικός χώρος, στον 1ο όροφο, σε κτίριο γραφείων 8όροφης οικοδομής κατασκευής 1970 όπου ο τότε κανονισμός δεν προέβλεπε ελάχιστες διαστάσεις ανελκυστήρα για άτομα με αναπηρία (αναπηρικό αμαξίδιο) μπορεί να ενοικιασθεί ως έδρα επαγγελματικής στέγης ή πρέπει να πληρούνται οι ελάχιστες προδιαγραφές προσβασιμότητας ΑΜΕΑ;

Δεδομένου ότι ο Νέος Οικοδομικός Κανονισμός (NOK-N.4067/2012) προβλέπει στο άρθρο 26, παρ.4 ότι: «Στα υφιστάμενα πριν από την ισχύ του παρόντος νόμου κτίρια που στεγάζονται υπηρεσίες του Δημοσίου, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου του ευρύτερου δημόσιου τομέα, κοινωφελείς οργανισμοί, οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας ή έχουν χρήσεις συνάθροισης κοινού (χώροι συνεδρίων, εκθέσεων, μουσείων, συναυλιών, αθλητικών ή πολιτιστικών συγκεντρώσεων, ναοί, θέατρα/ κινηματογράφοι, εστιατόρια/ζαχαροπλαστεία/καφενεία/κέντρα διασκέδασης, αίθουσες πολλαπλών χρήσεων, αίθουσες αναμονής επιβατών, τράπεζες/ ανταλλακτήρια κ.λπ.), προσωρινής διαμονής, εκπαίδευσης, υγείας και κοινωνικής πρόνοιας, δικαιοσύνης και σωφρονισμού, γραφείων και εμπορίου, βιομηχανίας και βιοτεχνίας, καθώς επίσης και στους χώρους στάθμευσης αυτοκινήτων και πρατηρίων καυσίμων» -πλην των εξαιρέσεων της παρ. 5 του άρθρου αυτού- θα πρέπει μέχρι το 2020 να διασφαλιστεί η προσπέλασή τους από άτομα με αναπηρία διαφορετικά τα κτίρια αυτά θα θεωρούνται αυθαίρετα, **είναι προτιμότερο να αναζητηθεί προς μίσθωση από την αρχή προσβάσιμος χώρος ώστε να αποφευχθούν οι αναγκαίες παρεμβάσεις/τροποποιήσεις μέχρι το 2020 ή/και σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην απάντηση της ερώτησης 5.**

Επισημαίνεται επίσης ότι, ούτως ή άλλως, βάσει της Εγκυκλίου ΥΠΕΚΑ με Α.Π.οικ.42382/16.07.2013 με θέμα «Διευκρινίσεις για την εφαρμογή του άρθρου 26 του Νέου Οικοδομικού Κανονισμού (N.4067/2012) που αφορά στις ειδικές ρυθμίσεις για την προσβασιμότητα ΑμεΑ/εμποδιζόμενων ατόμων», το χρονικό όριο ολοκλήρωσης των απαραίτητων διαμορφώσεων προσβασιμότητας μέχρι το 2020, αφορά μόνο στις περιπτώσεις υφιστάμενων κτιρίων προ της ισχύος του ΝΟΚ. **Για την περίπτωση υφιστάμενων κτιρίων για τα οποία πρόκειται να εκδοθεί οικοδομική άδεια αλλαγής χρήσης, η δέσμευση αυτή ισχύει με την έκδοση της άδειας δόμησης, εφόσον η νέα χρήση το απαιτεί.**

Παράλληλα, αναφορικά με τις υπηρεσίες που θα παρασχεθούν στο εν λόγω οίκημα, επισημαίνεται η, ούτως ή άλλως, υποχρέωση διασφάλισης της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία **προϊόντων και υπηρεσιών** εφόσον χρηματοδοτούνται από τα ΕΔΕΤ (Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία) (βλ. Κανονισμός 1303/2013 άρθρο 7 και Παράρτημα Ι-παρ. 5.4) και ως εκ τούτου η υποχρέωση ικανοποίησης των απαιτήσεων που περιλαμβάνονται στην περίπτωση (Δ) του κειμένου «Διευκρινήσεις για την εξασφάλιση προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία».

4. Παρακαλώ πολύ όπως διευκρινίσετε στο Παράρτημα V Διαδικασία και Κριτήρια Αξιολόγησης - Β. Τήρηση Εθνικών και Ενωσιακών Κανόνων (κριτήρια αποκλεισμού) - Κριτήριο Β3 σχετικά με την προσβασιμότητα των ΑμεΑ. Εάν η κατασκευή επαγγελματικής ιστοσελίδας με προδιαγραφές προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρία αποτελεί και λογίζεται ως παρέμβαση προσβασιμότητας για ΑμεΑ; Εκπληρώνοντας την υποχρέωση του κριτηρίου Β3.

Η κατασκευή επαγγελματικής ιστοσελίδας με προδιαγραφές προσβασιμότητας για ΑμεΑ (βλ. Οδηγίες για την Προσβασιμότητα του Περιεχομένου του Ιστού, έκδοση 2.0 (Web Content Accessibility Guidelines 2.0) του διεθνή οργανισμού World Wide Web Consortium (W3C), κατ' ελάχιστο στο μεσαίο επίπεδο προσβασιμότητας "AA") αποτελεί και λογίζεται ως παρέμβαση προσβασιμότητας προς όφελος των ατόμων με αναπηρία και είναι αρκετή μόνο στην περίπτωση που ζητηθεί χρηματοδότηση αποκλειστικά και μόνο γι' αυτόν τον λόγο. Σε περίπτωση που η χρηματοδότηση/ενίσχυση που θα ζητηθεί αφορά και σε άλλη κατηγορία επένδυσης (π.χ. κτιριακή υποδομή, εξοπλισμό κ.λπ.), **τότε η προαναφερθείσα παρέμβαση (ιστοσελίδα) δεν είναι αρκετή για την εκπλήρωση του κριτηρίου Β3.**

Ανάλογα με την φύση της χρηματοδότησης, δύναται να είναι απαιτητή και η ικανοποίηση των απαιτήσεων της περίπτωσης (Α) ή/και (Β) ή ακόμη και (Δ) ή/και (Ε) του κειμένου «Διευκρινήσεις για την εξασφάλιση προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία». Αν π.χ. χρηματοδοτούνται ταυτόχρονα και υποδομές τότε θα πρέπει να ικανοποιούνται και τα κριτήρια των περιπτώσεων (Β) ή/και (Α).

5. Το γραφείο μου βρίσκεται σε όροφο γνωρίζοντας ότι πολεοδομικά - τεχνικά δεν μπορώ να προβώ σε καμία παρέμβαση έτσι ώστε να υπάρχει φυσική παρουσία ενός ΑμεΑ στο χώρο μου. Με δεδομένο ότι το αντικείμενο της δουλειάς μου (Λογιστής) πλέον είναι κατά 99% μέσω internet προς τις υπηρεσίες αλλά και προς τους πελάτες μου γιατί να μην μπορώ να τους εξυπηρετώ μέσω internet; Παρακαλώ πολύ όπως μου απαντήσετε έως την ημερομηνία υποβολής των αιτήσεων για να γνωρίζω αν μπορώ να κάνω την αίτηση μου.

Καταρχάς επισημαίνεται ότι η απαιτούμενη προσβασιμότητα ως προϋπόθεση χρηματοδότησης, εξαρτάται από τη φύση αυτής καθ' αυτής της χρηματοδότησης/ενίσχυσης.

Ο Γενικός Κανονισμός 1303/2013 προβλέπει στο άρθρο 7 ότι «ειδικότερα, η προσβασιμότητα για τα άτομα με αναπηρίες λαμβάνεται υπόψη σε όλα τα στάδια της προετοιμασίας και της εφαρμογής των προγραμμάτων», εξειδικεύοντας στην παρ. 5.4 του Παραρτήματος Ι αυτού ως εξής: «1. Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα, σύμφωνα με το άρθρο 7 για την αποτροπή των διακρίσεων λόγω αναπηρίας. Οι διαχειριστικές αρχές φροντίζουν, μέσω λήψης μέτρων σε όλο τον κύκλο ζωής του προγράμματος, ώστε όλα τα προϊόντα, αγαθά, υπηρεσίες και υποδομές που είναι ανοικτές ή παρέχονται στο κοινό και συγχρηματοδοτούνται από τα ΕΔΕΤ να είναι προσβάσιμες σε όλους τους πολίτες, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία σε επίπεδο Ένωσης και σε εθνικό επίπεδο, συμβάλλοντας έτσι σε ένα περιβάλλον χωρίς εμπόδια για τα άτομα με αναπηρίες και τους ηλικιωμένους. [...]». Σε εθνικό επίπεδο ο Νέος Οικοδομικός Κανονισμός-NOK (N.4067/2012, άρθρο 26, παρ.4) επιβάλλει επίσης τη διασφάλιση της προσβασιμότητας σε όλα τα υφιστάμενα κτίρια με χρήση συνάθροισης κοινού μέχρι το 2020 επί ποινή χαρακτηρισμού τους ως αυθαιρέτων, πλην των εξαιρέσεων της παραγράφου 5 του άρθρου 26 αυτού και των ειδικών προβλέψεων για ιδιωτικούς χώρους εμπορίου και γραφείων και καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος με ανάπτυγμα τραπεζοκαθισμάτων στον εσωτερικό ή εξωτερικό χώρο μικτού εμβαδού μικρότερου των 100τ.μ. (βλ. άρθρο 26, παρ.4). Ως συνέπεια των παραπάνω, όλες οι υπηρεσίες, προϊόντα και αγαθά εφόσον χρηματοδοτηθούν από τα ΕΔΕΤ (Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία) θα πρέπει να είναι προσβάσιμα στα άτομα με αναπηρία λαμβάνοντας υπόψη και τις προαναφερόμενες απαιτήσεις της εθνικής νομοθεσίας.

Με δεδομένο δε το χρονικό περιθώριο μέχρι το 2020 για την προσαρμογή των υφιστάμενων προ της ισχύος του νόμου επιχειρήσεων, που δίνει ο Νέος Οικοδομικός Κανονισμός (NOK) - εφόσον η χρηματοδότηση/ενίσχυση αφορά σε κτιριακές υποδομές ή περιλαμβάνει ως επιλέξιμες και δαπάνες υποδομών- επισημαίνονται τα εξής:

I) Προκειμένου να ενταχθεί επιχείρηση στις εξαιρέσεις της παρ.5 του άρθρου 26 του NOK θα πρέπει να προσκομιστεί σχετική υπεύθυνη δήλωση αρμόδιου Μηχανικού, συνοδευόμενη από τα κατάλληλα στοιχεία για την τεκμηρίωσή της (χάρτες, σχέδια, φωτογραφίες κ.λπ.).

II) Προκειμένου επιχείρηση, που στεγάζεται σε κτίριο υφιστάμενο προ της ισχύος του NOK, να εξαιρεθεί από την υποχρέωση διασφάλισης προσβασιμότητας υποδομών σε χρήστες αναπηρικού αμαξιδίου πρέπει να προσκομιστεί υπεύθυνη δήλωση αρμόδιου Μηχανικού

για το τεχνικά αδύνατον της πραγματοποίησης των αναγκαίων παρεμβάσεων χωρίς να θίγεται ο φέρων οργανισμός του κτιρίου.

III) Ειδικά για περιπτώσεις ιδιωτικών χώρων με χρήση εμπορίου, γραφείων και καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος με ανάπτυγμα τραπεζοκαθισμάτων στον εσωτερικό ή εξωτερικό χώρο μικτού εμβαδού μικρότερου των 100τ.μ. σε κτίρια υφιστάμενα προ της ισχύος του ΝΟΚ, υπάρχει η δυνατότητα εξαίρεσής τους από την υποχρέωση διασφάλισης προσβασιμότητας υποδομών σε χρήστες αναπηρικού αμαξιδίου για τη λήψη χρηματοδότησης, εφόσον προσκομιστεί υπεύθυνη δήλωση αρμόδιου Μηχανικού για το τεκμηριωμένο με οικονομική ανάλυση δυσανάλογο κόστος αυτών σε σχέση με την αιτούμενη χρηματοδότηση/ενίσχυση.

IV) Σε κάθε μία εκ των παραπάνω περιπτώσεων I,II και III ως προϋπόθεση λήψης χρηματοδότησης από τα ΕΔΕΤ (Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία), παραμένει η υποχρέωση στο πλαίσιο της χρηματοδότησης/ενίσχυσης:

IV.1) να διασφαλίζεται η προσβασιμότητα των υποδομών σε όλες τις κατηγορίες ατόμων με αναπηρία πλην των ατόμων που χρησιμοποιούν αναπηρικό αμαξίδιο,

IV.2) να εξασφαλίζεται η παροχή εναλλακτικής εξυπηρέτησης των χρηστών αναπηρικού αμαξιδίου (π.χ. μέσω εξυπηρέτησης κατ' οίκον, εξυπηρέτησης μέσω προσβάσιμης ηλεκτρονικής ιστοσελίδας, κ.λπ.), όπως άλλωστε προβλέπεται και στην περίπτωση (Δ) του κειμένου «Διευκρινήσεις για την εξασφάλιση προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία»,

IV.3) να υλοποιηθούν οι απαιτήσεις του Ν.4067/2012 μέχρι το 2020, δηλ. να αποκατασταθεί πλήρως η καθολική προσβασιμότητα των υποδομών που εντάσσονται στην παραπάνω περίπτωση Γ σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 26, παρ. 4 του Ν.4067/2012.

Σε κάθε περίπτωση επισημαίνεται ότι βάσει της Εγκυκλίου ΥΠΕΚΑ με Α.Π.οικ.42382/16.07.2013 με θέμα «Διευκρινίσεις για την εφαρμογή του άρθρου 26 του Νέου Οικοδομικού Κανονισμού (Ν.4067/2012) που αφορά στις ειδικές ρυθμίσεις για την προσβασιμότητα ΑμεΑ/εμποδιζόμενων ατόμων» διευκρινίζεται ότι «το χρονικό όριο ολοκλήρωσης των απαραίτητων διαμορφώσεων προσβασιμότητας μέχρι το 2020, αφορά στις περιπτώσεις υφιστάμενων –προ της ισχύος του παρόντος νόμου- κτιρίων της παρούσας παραγράφου. Για την περίπτωση υφιστάμενων κτιρίων για τα οποία πρόκειται να εκδοθεί οικοδομική άδεια αλλαγής χρήσης, η δέσμευση αυτή ισχύει με την έκδοση της άδειας δόμησης, εφόσον η νέα χρήση το απαιτεί[...]».

6. Σύμφωνα με την Αναλυτική Πρόσκληση της Δράσης «Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών» και συγκεκριμένα στο πεδίο «1.1.4 - ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ – ΟΡΟΙ & ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ» μία από τις βασικές προϋποθέσεις συμμετοχής μιας επιχείρησης είναι «να διαθέτει ή να δεσμευθεί με υπεύθυνη δήλωση του Νόμιμου Εκπροσώπου ότι μέχρι την ολοκλήρωση της δράσης/επένδυσης θα μεριμνήσει για τις κατάλληλες υποδομές και υπηρεσίες με σκοπό την ελαχιστοποίηση των εμποδίων πρόσβασης ατόμων με αναπηρία, όπου αυτό είναι απαραίτητο και αναγκαίο. Ως υποδομές νοούνται τόσο οι κτιριακές υποδομές όσο και οι ηλεκτρονικές εφαρμογές που απευθύνονται στο πελατειακό κοινό (π.χ. ιστοσελίδες και λοιπές ηλεκτρονικές εφαρμογές όπως ηλεκτρονικά σημεία πληροφόρησης ή/και εξυπηρέτησης κ.λπ.).»

Το ερώτημα, κατόπιν των ανωτέρω, είναι:

Υφιστάμενο τουριστικό κατάλυμα ενοικιαζόμενων επιπλωμένων διαμερισμάτων διαθέτει ιστοσελίδα με προδιαγραφές για άτομα με αναπηρία, ωστόσο δεν διαθέτει την απαραίτητη κτιριακή υποδομή φιλοξενίας ατόμων με αναπηρία.

Θα πρέπει κατά την ολοκλήρωση της επένδυσης να διαθέτει υποχρεωτικά και κτιριακές υποδομές για την εξυπηρέτηση / φιλοξενία ατόμων με αναπηρία (π.χ. δωμάτιο για άτομα με αναπηρία) ή αρκεί η ηλεκτρονική εφαρμογή (ιστοσελίδα) για άτομα με αναπηρία;

Εξαρτάται από τη φύση της χρηματοδότησης/ενίσχυσης. Αν η χρηματοδότηση/ενίσχυση αφορά μόνο π.χ. σε αγορά εξοπλισμού ή πρόσληψη προσωπικού, είναι προφανές ότι δεν απαιτείται η διασφάλιση της καθολικής προσβασιμότητας της επιχείρησης εφόσον αυτή χρηματοδοτηθεί μόνο για την αγορά του εξοπλισμού ή την πρόσληψη προσωπικού.

Σε περίπτωση ταυτόχρονης χρηματοδότησης/ενίσχυσης και υποδομών θα πρέπει η επιχείρηση να συμμορφώνεται:

- α. με τα αναφερόμενα στην απάντηση της ερώτησης 5
- β. με τα προβλεπόμενα από την τουριστική νομοθεσία περί ενοικιαζόμενων επιπλωμένων διαμερισμάτων, δηλ. να διαθέτει νόμιμη άδεια λειτουργίας.

7. Θα θέλαμε να μας διευκρινίσετε τι ισχύει στις περιπτώσεις λειτουργίας τουριστικού καταλύματος σε χαρακτηρισμένο ως διατηρητέο κτήριο και την υποχρέωση διευκόλυνσης της πρόσβασης σε άτομα με αναπηρία.

Τουριστική επιχείρηση συνεργάτη μας στεγάζεται σε μισθωμένο διατηρητέο κτήριο, στο οποίο όπως μελετήθηκε στο παρελθόν δεν μπορούν να γίνουν παρεμβάσεις για την διευκόλυνση της πρόσβασης σε άτομα με αναπηρία, διότι θα προκαλούσαν αλλαγές στο κτήριο που θα έρχονταν σε αντίθεση με την πράξη χαρακτηρισμού.

Συνεπώς δεν μπορεί να διευκολύνει την πρόσβαση σε άτομα με κινητικά προβλήματα. Μπορούν να γίνουν μόνο ενέργειες που θα διευκολύνουν άτομα με προβλήματα ομιλίας, όρασης ή/και ακοής.

Καταρχήν επισημαίνεται ότι **εξαρτάται από την φύση της χρηματοδότησης/ενίσχυσης.** Αν η χρηματοδότηση/ ενίσχυση αφορά μόνο π.χ. σε αγορά εξοπλισμού ή πρόσληψη προσωπικού, είναι προφανές ότι δεν απαιτείται η διασφάλιση της καθολικής προσβασιμότητας της επιχείρησης εφόσον αυτή χρηματοδοτηθεί μόνο για την αγορά του εξοπλισμού ή την πρόσληψη προσωπικού.

Σε περίπτωση χρηματοδότησης/ ενίσχυσης και υποδομών επισημαίνεται ότι ειδικά για τα διατηρητέα κτίρια, αναφέρεται στην Εγκύκλιο ΥΠΕΚΑ με Α.Π.οικ.42382/16.07.2013 με θέμα «*Διευκρινίσεις για την εφαρμογή του άρθρου 26 του Νέου Οικοδομικού Κανονισμού (Ν.4067/2012) που αφορά στις ειδικές ρυθμίσεις για την προσβασιμότητα ΑμεΑ/εμποδιζόμενων ατόμων*» ότι «(β) Στην περίπτωση διατηρητέων κτιρίων και κτιρίων σε παραδοσιακούς οικισμούς, αν από την χρήση τους απαιτούνται διαμορφώσεις στους λειτουργικούς τους χώρους ώστε αυτοί να είναι προσπελάσιμοι από ΑμεΑ/εμποδιζόμενα άτομα, θα πρέπει στην αρχιτεκτονική μελέτη που υποβάλλεται στο Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής να συμπεριλαμβάνεται και η μελέτη προσβασιμότητας, όταν αυτή επιβάλλεται από την χρήση του κτιρίου. Το Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής είναι αρμόδιο να γνωμοδοτήσει υπέρ ή κατά των προτεινόμενων παρεμβάσεων που επηρεάζουν ενδεχομένως τα μορφολογικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά των κτιρίων αυτών (άρθρο 21, Ν.4030/2011)».

Κατά συνέπεια και προς εκπλήρωση των απαιτήσεων των ΕΔΕΤ (Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων) θα πρέπει να προηγηθεί η διαδικασία έγκρισης των παρεμβάσεων από το Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής.

Κατά τα λοιπά βλ. απάντηση σε ερώτηση 5 και 6.

8. Επιχείρηση που δραστηριοποιείται στον τουρισμό και συγκεκριμένα στην ενοικίαση αυτοκινήτων ποιες εγκαταστάσεις για άτομα με αναπηρία πρέπει να έχει προκειμένου να είναι επιλέξιμη.

Βλ. απάντηση σε ερώτηση 5.

9. Ο χώρος είναι ισόγειος με πρόσβαση για άτομα με αναπηρία στην είσοδο και στον χώρο εξυπηρέτησης. Το γραφείο του διευθυντή είναι στο πατάρι και μόνον χωρίς πρόσβαση για τα άτομα με αναπηρία αλλά εξυπηρετεί μόνο τον ίδιο. Δεν πρόκειται να κάνει καμία κτιριακή δαπάνη στον εκσυγχρονισμό η επιχείρηση παρά μόνο εξοπλισμό και ιστοσελίδα η οποία θα έχει πρόσβαση ΑΜΕΑ. Η επιχείρηση δεν έχει οχήματα προς ενοικίαση για άτομα με αναπηρία. Επίσης δεν διαθέτει τουαλέτα για άτομα με αναπηρία. Θα πρέπει να έχει τουαλέτα για άτομα με αναπηρία, ηχητικά σήματα αλλαγή στα πλακίδια με προσβάσιμες διαδρομές για τυφλούς?? επίσης θα πρέπει να έχει ειδικό αμαξίδιο? όπως αναφέρει στο πρόσβαση στις υπηρεσίες?? Τηλεφωνικά σήμερα μου απάντησαν ότι πρέπει να διαθέτει τα πάντα. Σε επικοινωνία που είχα σήμερα με την Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία και συγκεκριμένα με τον κύριο Λογαρά μου είπε ότι αυτοί μπορούν, πολύ σωστά κατ'εμένα, να μας δώσουν κατευθύνσεις διευκρινήσεις εφαρμογής και όχι λύση στο τι είναι υποχρεωτικό για το πρόγραμμα.

Θα ήθελα να μου απαντήσετε επειδή έχουμε μπερδευτεί με την "διευκρίνηση" που βγάλατε για το τι πρέπει να πληρεί η επιχείρηση. Αποφασίστε και βγάλτε ρεαλιστική διευκρίνηση και όχι μια γενικολογία . Δείτε το θέμα σοβαρά. Πείτε μας εάν εσείς μπορείτε μόνον γενικά να απαντήσετε που μπορούμε να εξυπηρετηθούμε. Το πρόγραμμα λήγει?

Επίσης στο ίδιο θέμα και για επιχείρηση στον τουρισμό(ΚΑΔ 55) τι σημαίνει

3.4.7 Ειδικό menu για ΑμεΑ (Ισχύει μόνο για τις επιχειρήσεις του Κ.Α.Δ. 55)?

Καταρχήν η υποχρέωση διασφάλισης της προσβασιμότητας εξαρτάται από την φύση της χρηματοδότησης/ ενίσχυσης. Αν η χρηματοδότηση/ενίσχυση αφορά μόνο π.χ. σε αγορά εξοπλισμού ή πρόσληψη προσωπικού ή κατασκευή ιστοσελίδας, είναι προφανές ότι δεν απαιτείται η διασφάλιση της καθολικής προσβασιμότητας της επιχείρησης εφόσον αυτή χρηματοδοτηθεί μόνο για την αγορά του εξοπλισμού ή την πρόσληψη προσωπικού.

Αναφορικά με τη χρηματοδότηση ιστοσελίδων, αυτές θα πρέπει να συμμορφώνονται με τις Οδηγίες για την Προσβασιμότητα του Περιεχομένου του Ιστού, έκδοση 2.0 (Web Content Accessibility Guidelines 2.0) του διεθνή οργανισμού World Wide Web Consortium (W3C), **κατ' ελάχιστο στο μεσαίο επίπεδο προσβασιμότητας "AA"** σύμφωνα με την περίπτωση (Ε) του κειμένου «Διευκρινήσεις για την εξασφάλιση προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία».

Συμπληρωματικά, επισημαίνεται επίσης ότι ο Γενικός Κανονισμός 1303/2013 προβλέπει στο άρθρο 7 ότι «ειδικότερα, η προσβασιμότητα για τα άτομα με αναπηρίες λαμβάνεται υπόψη σε όλα τα στάδια της προετοιμασίας και της εφαρμογής των προγραμμάτων», εξειδικεύοντας στην παρ. 5.4 του Παραρτήματος Ι αυτού ως εξής: «1. Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα, σύμφωνα με το άρθρο 7 για την αποτροπή των διακρίσεων λόγω αναπηρίας Οι διαχειριστικές αρχές φροντίζουν, μέσω λήψης μέτρων σε όλο τον κύκλο ζωής του προγράμματος, ώστε όλα τα προϊόντα, αγαθά, υπηρεσίες και

υποδομές που είναι ανοικτές ή παρέχονται στο κοινό και συγχρηματοδοτούνται από τα ΕΔΕΤ να είναι προσβάσιμες σε όλους τους πολίτες, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία σε επίπεδο Ένωσης και σε εθνικό επίπεδο, συμβάλλοντας έτσι σε ένα περιβάλλον χωρίς εμπόδια για τα άτομα με αναπηρίες και τους ηλικιωμένους. [...]».

Η εθνική νομοθεσία δεν επιβάλλει υποχρεωτικά τη διάθεση προσβάσιμων οχημάτων στις εταιρείες που διαθέτουν οχήματα προς ενοικίαση, άρα δεν απαιτείται η πρόβλεψη τέτοιων οχημάτων μεταξύ του υπό χρηματοδότηση εξοπλισμού εφόσον αυτός αφορά σε προμήθεια οχημάτων (βλ. ΚΥΑ με αρ.16597/ΦΕΚ 2156 Β'/2010).

Όσον αφορά σε κτιριακές υποδομές, ο Νέος Οικοδομικός Κανονισμός-NOK (Ν.4067/2012, άρθρο 26, παρ.4) επιβάλλει επίσης τη διασφάλιση της προσβασιμότητας σε όλα τα υφιστάμενα κτίρια με χρήση συνάθροισης κοινού (άρα και τα γραφεία ενοικίασης οχημάτων) μέχρι το 2020 επί ποινή χαρακτηρισμού τους ως αυθαιρέτων, πλην των εξαιρέσεων της παραγράφου 5 του άρθρου 26 και των ειδικών προβλέψεων για ιδιωτικούς χώρους εμπορίου και γραφείων και καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος με ανάπτυγμα τραπεζοκαθισμάτων στον εσωτερικό ή εξωτερικό χώρο μικτού εμβαδού μικρότερου των 100τ.μ. (βλ. άρθρο 26, παρ.4).

Με δεδομένο δε το χρονικό περιθώριο μέχρι το 2020 για την προσαρμογή των υφιστάμενων προ της ισχύος του νόμου επιχειρήσεων, που δίνει ο Νέος Οικοδομικός Κανονισμός (NOK) - **εφόσον η χρηματοδότηση/ενίσχυση αφορά σε κτιριακές υποδομές ή περιλαμβάνει ως επιλέξιμες και δαπάνες υποδομών**- επισημαίνονται τα εξής:

I) Προκειμένου να ενταχθεί επιχείρηση στις εξαιρέσεις της παρ.5 του άρθρου 26 του ΝΟΚ θα πρέπει να προσκομιστεί σχετική υπεύθυνη δήλωση αρμόδιου Μηχανικού, συνοδευόμενη από τα κατάλληλα στοιχεία για την τεκμηρίωσή της (χάρτες, σχέδια, φωτογραφίες κ.λπ.).

II) Προκειμένου επιχείρηση, που στεγάζεται σε κτίριο υφιστάμενο προ της ισχύος του ΝΟΚ, να εξαιρεθεί από την υποχρέωση διασφάλισης προσβασιμότητας υποδομών σε χρήστες αναπηρικού αμαξιδίου πρέπει να προσκομιστεί υπεύθυνη δήλωση αρμόδιου Μηχανικού για το τεχνικά αδύνατον της πραγματοποίησης των αναγκαίων παρεμβάσεων χωρίς να θίγεται ο φέρων οργανισμός του κτιρίου.

III) Ειδικά για περιπτώσεις ιδιωτικών χώρων με χρήση εμπορίου, γραφείων και καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος με ανάπτυγμα τραπεζοκαθισμάτων στον εσωτερικό ή εξωτερικό χώρο μικτού εμβαδού μικρότερου των 100τ.μ. σε κτίρια υφιστάμενα προ της ισχύος του ΝΟΚ, υπάρχει η δυνατότητα εξαίρεσής τους από την υποχρέωση διασφάλισης προσβασιμότητας υποδομών σε χρήστες αναπηρικού αμαξιδίου για τη λήψη χρηματοδότησης, εφόσον προσκομιστεί υπεύθυνη δήλωση αρμόδιου Μηχανικού για το τεκμηριωμένο με οικονομική ανάλυση δυσανάλογο κόστος αυτών σε σχέση με την αιτούμενη χρηματοδότηση/ενίσχυση.

IV) Σε κάθε μία εκ των παραπάνω περιπτώσεων I,II και III ως προϋπόθεση λήψης χρηματοδότησης από τα ΕΔΕΤ (Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Ευρωπαϊκά Ταμεία), παραμένει η υποχρέωση στο πλαίσιο της χρηματοδότησης/ενίσχυσης:

IV.1) να διασφαλίζεται η προσβασιμότητα των υποδομών σε όλες τις κατηγορίες ατόμων με αναπηρία πλην των ατόμων που χρησιμοποιούν αναπηρικό αμαξίδιο,

IV.2) να εξασφαλίζεται η παροχή εναλλακτικής εξυπηρέτησης των χρηστών αναπηρικού αμαξιδίου (π.χ. μέσω εξυπηρέτησης κατ' οίκον, εξυπηρέτησης μέσω προσβάσιμης ηλεκτρονικής ιστοσελίδας, κ.λπ.), όπως άλλωστε προβλέπεται και στην περίπτωση (Δ) του κειμένου «Διευκρινήσεις για την εξασφάλιση προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία»,

IV.3) να υλοποιηθούν οι απαιτήσεις του Ν.4067/2012 μέχρι το 2020, δηλ. να αποκατασταθεί πλήρως η καθολική προσβασιμότητα των υποδομών που εντάσσονται στην

παραπάνω περίπτωση Γ σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 26, παρ. 4 του Ν.4067/2012.

Σε κάθε περίπτωση επισημαίνεται ότι βάσει της Εγκυκλίου ΥΠΕΚΑ με Α.Π.οικ.42382/16.07.2013 με θέμα «Διευκρινίσεις για την εφαρμογή του άρθρου 26 του Νέου Οικοδομικού Κανονισμού (Ν.4067/2012) που αφορά στις ειδικές ρυθμίσεις για την προσβασιμότητα ΑμεΑ/εμποδιζόμενων ατόμων» διευκρινίζεται ότι «το χρονικό όριο ολοκλήρωσης των απαραίτητων διαμορφώσεων προσβασιμότητας μέχρι το 2020, αφορά στις περιπτώσεις υφιστάμενων –προ της ισχύος του παρόντος νόμου- κτιρίων της παρούσας παραγράφου. **Για την περίπτωση υφιστάμενων κτιρίων για τα οποία πρόκειται να εκδοθεί οικοδομική άδεια αλλαγής χρήσης, η δέσμευση αυτή ισχύει με την έκδοση της άδειας δόμησης, εφόσον η νέα χρήση το απαιτεί[...]**».

Τέλος, σχετικά με την απαίτηση για «**Ειδικό menu για ΑμεΑ (Ισχύει μόνο για τις επιχειρήσεις του Κ.Α.Δ. 56)**», οι απαιτήσεις αφορούν: α) η περιγραφή από τον προμηθευτή σε καρτελάκι του εδέσματος και της καταλληλότητάς του για άτομα με ιδιαίτερες διατροφικές ανάγκες π.χ. διαβητικούς, όπως άλλωστε προβλέπεται στον Επικοινωνιακό Οδηγό του ΕΣΠΑ 2014 – 2020 (σελ. 61), β) η παροχή καταλόγου σε μορφή braille ή με μεγαλύτερη γραμματοσειρά για την εξυπηρέτηση τυφλών και ατόμων με προβλήματα όρασης.

10.Στις πρόσφατες διευκρινίσεις που δημοσιεύσατε για την προσβασιμότητα ΑΜΕΑ στα 4 νέα προγράμματα ΕΣΠΑ, γίνεται αναφορά στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο βάσει του Ν. 4067/2012 (ΦΕΚ 79/Α/9-4-2012). Στον ίδιο Νόμο άρθρο 26, παρ. 5 (επισυνάπτεται απόσπασμα) αναφέρει ρητά ότι: «..από τις διατάξεις εξαιρούνται τα κτίρια που έχουν μοναδική πρόσβαση σε δρόμο με βαθμίδες...». Αυτό σημαίνει ότι οι επιχειρήσεις που χωροθετούνται σε περιοχές που δεν υπάρχει πρόσβαση με αυτοκίνητο, λόγω μορφολογίας του εδάφους και του δημόσιου δρόμου, εξαιρούνται από την σχετική υποχρέωση σε ό,τι αφορά στα άτομα με κινητικά προβλήματα και κατά συνέπεια θα μπορούσαν να υλοποιήσουν ενέργειες για άλλες κατηγορίες ΑΜΕΑ π.χ. με προβλήματα όρασης ή ακοής;

Ο Νέος Οικοδομικός Κανονισμός-ΝΟΚ (Ν.4067/2012) προβλέπει ότι «5. Από τις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων εξαιρούνται τα κτίρια που έχουν μοναδική πρόσβαση σε δρόμο με βαθμίδες ή βρίσκονται σε οικοπέδα στα οποία η ελάχιστη διαφορά στάθμης του φυσικού εδάφους στην οικοδομική γραμμή από την επιφάνεια του πεζοδρομίου είναι μεγαλύτερη από 2,50 μ.[...]».

Στην Εγκύκλιο ΥΠΕΚΑ με Α.Π.οικ.42382/16.07.2013 με θέμα «Διευκρινίσεις για την εφαρμογή του άρθρου 26 του Νέου Οικοδομικού Κανονισμού (Ν.4067/2012) που αφορά στις ειδικές ρυθμίσεις για την προσβασιμότητα ΑμεΑ/εμποδιζόμενων ατόμων» αναφέρεται ότι: «Στις περιπτώσεις όπου η έκταση του οικοπέδου είναι μεγάλη και το κτίριο τοποθετείται μακριά από το δρόμο ή η κλίση του φυσικού εδάφους μεταξύ του δρόμου και της εισόδου είναι μεγαλύτερη από 10%, υπάρχει η δυνατότητα να εξασφαλίζεται η ασφαλής προσπέλαση ΑμεΑ/εμποδιζόμενων ατόμων, από τον κοινόχρηστο ή περιβάλλοντα χώρο του κτιρίου με αυτοκίνητο και στις συνέχειες με τις απαιτούμενες εξυπηρετήσεις (μέσα κάλυψης υψομετρικών διαφορών), ως τις εισόδους των κτιρίων. Στις περιπτώσεις αυτές, θα πρέπει να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα στον περιβάλλοντα χώρο από διαμορφωμένο χώρο στάθμευσης ΑμεΑ, έξω από το κτίριο και όχι από τη στάθμη του πεζοδρομίου ή της οδού».

Σε περιπτώσεις, λοιπόν, που δεν καλύπτονται ούτε από την παραπάνω διευκρινιστική εγκύκλιο, δηλ. περιπτώσεις κτιρίων στα οποία είναι αδύνατη η πρόσβαση αυτοκινήτου,

σωστά αναφέρεται από τον ερωτώντα ότι θα υλοποιούνται ενέργειες πρόσβασης στην κτιριακή υποδομή για άλλες κατηγορίες ΑμεΑ π.χ. με προβλήματα όρασης ή ακοής κ.λπ. πλην ατόμων με κινητική αναπηρία κάτω άκρων, **εφόσον η χρηματοδότηση περιλαμβάνει ως επιλέξιμες δαπάνες παρεμβάσεις στο κτίριο** δεδομένου ότι η υποχρέωση διασφάλισης της προσβασιμότητας εξαρτάται από την φύση της χρηματοδότησης/ενίσχυσης.

Στην περίπτωση αυτή η παραπάνω αδυναμία θα πιστοποιείται με υπεύθυνη δήλωση αρμόδιου Μηχανικού συνοδευόμενη από τα κατάλληλα στοιχεία τεκμηρίωσης (χάρτες, σχέδια, φωτογραφίες κ.λπ.).

11.Σχετικά με το επιχειρησιακό πρόγραμμα "Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία" θα ήθελα να παρατηρήσω το εξής:

Διατηρώ Φροντιστήριο Μέσης Εκπαίδευσης για την ένταξη του οποίου στο πρόγραμμα, απαιτείται πρόσβαση σε ΑΜΕΑ. Όμως 1) τα περισσότερα φροντιστήρια στεγάζονται σε κτίρια που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την πρόσβαση των ΑΜΕΑ. και 2) οι μαθητές ΑΜΕΑ εξετάζονται με ειδικό καθεστώς και συνεπώς δεν φοιτούν σε φροντιστήρια. Νομίζω, λοιπόν, ότι είναι λογικό - προκειμένου να μην αποκλειστούν από το πρόγραμμα επιχειρήσεις των οποίων η ένταξη στο πρόγραμμα είναι ζωτικής σημασίας,- να μη συμπεριληφθεί ως όρος η πρόσβαση σε ΑΜΕΑ. Εναλλακτικά θα μπορούσε να υπάρξει όρος για την διαδικτυακή πρόσβαση των ΑΜΕΑ.

Βλ. απάντηση σε ερώτηση 5.

Επισημαίνεται, επίσης, ότι ο Νέος Οικοδομικός Κανονισμός προβλέπει στο άρθρο 26, παρ.4 ότι «Στα υφιστάμενα πριν από την ισχύ του παρόντος νόμου κτίρια που στεγάζονται υπηρεσίες του Δημοσίου, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου του ευρύτερου δημόσιου τομέα, κοινωφελείς οργανισμοί, οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας ή έχουν χρήσεις συνάθροισης κοινού [...], προσωρινής διαμονής, εκπαίδευσης, υγείας και κοινωνικής πρόνοιας, δικαιοσύνης και σωφρονισμού, γραφείων και εμπορίου, βιομηχανίας και βιοτεχνίας, καθώς επίσης και στους χώρους στάθμευσης αυτοκινήτων και πρατηρίων καυσίμων» -πλην των εξαιρέσεων της παρ. 5 του άρθρου αυτού- θα πρέπει μέχρι το 2020 να διασφαλιστεί η προσβασιμότητα σε άτομα με αναπηρία διαφορετικά τα κτίρια θα θεωρούνται αυθαίρετα.

Συμπληρωματικά με τα παραπάνω, εφόσον αιτηθεί χρηματοδότηση/ενίσχυση και ηλεκτρονικών εφαρμογών θα πρέπει να εκπληρώνονται τα κριτήρια της περίπτωσης «(Ε) Πρόσβαση στα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα (Ε) Πρόσβαση στα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα» του κειμένου «Διευκρινήσεις για την εξασφάλιση προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία». Ιδιαίτερα αναφορικά με τη χρηματοδότηση ιστοσελίδων, αυτές θα πρέπει να συμμορφώνονται με τις Οδηγίες για την Προσβασιμότητα του Περιεχομένου του Ιστού, έκδοση 2.0 (Web Content Accessibility Guidelines 2.0) του διεθνή οργανισμού World Wide Web Consortium (W3C), **κατ' ελάχιστο στο μεσαίο επίπεδο προσβασιμότητας "AA"** σύμφωνα με την περίπτωση (Ε) του προαναφερόμενου Παραρτήματος II.

Αντίστοιχα η χρηματοδότηση υπηρεσιών προϋποθέτει τη συμμόρφωση με τα κριτήρια της περίπτωσης «(Δ) Πρόσβαση στις υπηρεσίες» του κειμένου «Διευκρινήσεις για την εξασφάλιση προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία» κ.ο.κ.

12.Σελ 8, Για να είναι επιλέξιμη η πρόταση πρέπει να λαμβάνει μέριμνα για άτομα με αναπηρία Σελ. 16 Η ιστοσελίδα (Κατηγορία ενέργειας 3 κατά το Παράρτημα III σελ 2)

γίνεται αποδεκτή μόνο αν είναι κατάλληλη και για άτομα με αναπηρία. Σελ 16 επίσης οι παρεμβάσεις για τα άτομα με αναπηρία πρέπει να συμπεριληφθούν είτε στην Κατηγορία Δαπάνης 7, είτε στην Κατηγορία Δαπάνης 8. ΔΗΛΑΔΗ δεν μπορώ να καλύψω την υποχρέωση μόνο με την ιστοσελίδα?

Όχι, η απαιτούμενη προσβασιμότητα ως προϋπόθεση χρηματοδότησης, εξαρτάται από τη φύση της χρηματοδότησης/ενίσχυσης και θα πρέπει να συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις των σχετικών προς αυτή περιπτώσεων του κειμένου «Διευκρινήσεις για την εξασφάλιση προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία».

Βλ. συμπληρωματικά απαντήσεις σε προηγούμενες ερωτήσεις.

13.Σχετικά με την προσβασιμότητα ατόμων με αναπηρία, με ποια κριτήρια θα γίνει ο έλεγχος εάν πληρούν τις προϋποθέσεις οι επιχειρήσεις κατά την πιστοποίηση? βάση του άρθρου 26 του νέου οικοδομικού κώδικα ή βάση ποιιάς νομοθεσίας?

Ο έλεγχος κατά την πιστοποίηση θα γίνει βάσει των απαιτήσεων του κειμένου «Διευκρινήσεις για την εξασφάλιση προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία» σε συνδυασμό με την ισχύουσα σχετική εθνική νομοθεσία.

14.Εάν κάποιος επενδυτής μεριμνήσει για τις προδιαγραφές προσβασιμότητας σε μία ιστοσελίδα, καλύπτει τις απαιτήσεις των προγραμμάτων για προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία ή απαιτείται και άλλους είδους δαπάνη σε κάποια από τις κατηγορίες δαπανών στις οποίες δίνεται δυνατότητα από τις προκηρύξεις;

Βλ. απάντηση σε ερώτηση 12.